

Vojtěch Černý: Religiozita hnutí Duhová rodina v kontextu českých hodnotových orientací

Bakalářská práce FHS UK 2006

Posudek vedoucího

Práce Vojtěcha Černého je jedna z těch, které jsou založeny na několikaletém úsilí v rámci sociologického semináře. I tady se téma vyvíjelo ze spolupráce na výzkumu hodnotových struktur. Autor působil nejprve jako respondent, pak jako zpracovatel jednoduchých výstupů, následně i jako analytik srovnávající různé výzkumy a konečně i tvůrce samostatného tématu kombinujícího kvantitativní a kvalitativní postupy výzkumů. Lze říci, že Vojta Černý tak prošel všemi základními etapami například pro to, aby mohl působit v týmu připravujícím a zpracovávajícím empirické sociologické výzkumy.

Kromě tohoto „řemeslného“ základu má ale Vojtěch Černý i dobré základy filozofické a obecněji teoretické, takže pro něj bylo podmínkou pro zvládnutí zvoleného tématu i to, aby ho usadil do obecnějších teoretických a metodologických východisek. Nejen souhrnně, ale vlastně v každé rovině výkladu a přístupu ke zpracování. To sice vedlo k delší době na práci (zpracování trvalo víc než dva roky), ale přineslo to velmi dobré výsledky.

Navíc pro zpracování práce musel Vojta Černý absolvovat řadu terénních sběrů v nejrůznějších podmínkách a zemích. Nebylo totiž dost dobře možné předem předpokládat, jaké postupy se v terénním sběru dat mezi členy hnutí Duhová rodina osvědčí, ba bude-li vůbec možné je použít. Musel za pochodu reflektovat postupy šetření a doplňovat je a zpřesňovat. A při tom zachovat jejich kompatibilitu.

To vše v tak složitém tématu, jakým je výzkum hodnotových struktur a místo religia mezi nimi.

Znamenalo to postihnout velmi široký záběr problematiky. A to, jak bylo řečeno, od teoretických východisek, přes jejich operacionalizaci, až k metodám a technikám sběru dat a zpět k srovnávací analýze poznatků a tudíž i k ověřování nosnosti použitých metod a dokonce provázání teoretických možností z analýzy vyplývajících. Při vlastním sběru dat v několika zemích.

To je úloha daleko přesahující požadavky na bakalářskou práci.

Když srovnávám dosavadní bakalářské práce vzešlé ze sociologického semináře, je práce Vojtěcha Černého nejucelenější a nejlepší. A také nejkritičtější vůči postupům, které byly v rámci semináře prodiskutovávány a ověřovány. Protože jde o vztah kvalitativního výzkumu a jeho kvantitativní opory a opačně. A při vši logické kritičnosti pracoval V. Černý se srovnávací analýzou i „jen“ kvantitativních výzkumů velmi poctivě a věcně. Využil možnosti srovnávání vlastně se všemi v čase zpracování práce dostupnými daty. A výsledky srovnávací analýzy vhodně konfrontoval s výsledky kvalitativních výzkumů – od polostandardizovaných rozhovorů a jejich analýzy, až po zúčastněné pozorování.

Velmi široký záběr (metodologicky i problémově) znamená významné inspirace pro další výzkumy a analýzy. Dokonce práci Vojtěcha Černého považuji za důležitý příspěvek k diskusi o možnostech měření religiozity, právě v souvislostech hodnotových struktur. Určitě by stálo za to najít možnost pro její publikaci.

Ovšem, že velmi široký a poctivě zpracovávaný záběr vedl k tomu, že autor nedovedl dílčí poznatky a analýzy do ucelené souhrnné výpovědi. Bylo zřejmě možné z výsledků vytěžit víc. Ale to Vojtěchovi Černému nelze mít za zlé. Protože shrnující závěrečný pohled nezvládnou i daleko zkušenější badatelé. Kdyby pokračoval ve studiu, kde by mohl využít tuto svou práci, tak by bylo užitečné, kdyby v ní pokračoval. Rád pomohu, když toho budu schopen.

Práce s Vojtěchem Černým nebyla vždy pro vedoucího úplně jednoduchá. Někdy jsme se například nemohli dohodnout co tím či oním problémem vlastně rozumíme. A oba jsme trvali na svém. Ale byla to práce velmi radostná. A takový je – alespoň z hlediska vedoucího práce – její výsledek.

Doporučuji práci Vojtěcha Černého přijmout k obhajobě, klasifikovat ji jako výbornou a ocenit ji nad 45 kreditů.

Libor Prudký
26. 8. 2006